de Panorama
Rebellenclub
WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 37 — 12 SEPTEMBER 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA 5 ct.

ZOMERAVONDFEEST.

KLEINE

Eens — al ruim tweeduizend jaar geleden — regeerde over het grote en machtige Bagdad een kalief, die Soliman heette.

Hij was een goed en rechtvaardig vorst. Kon hij iemand helpen, dan verzuimde hij het nooit, en het is dan ook geen wonder, dat de inwoners van Bagdad zéér veel van hem hielden.

Kalief Soliman vond het altijd héél prettig, als hij zélf iemand kon ontdekken, die zijn hulp nodig had. Hij trok er daarom vaak alléén op uit. Hij deed dit echter niet overdag, want dan zou men hem dadelijk hebben herkend. 't Liefst ging hij 's avonds laat en hij was dan zo eenvoudig mogelijk gekleed.

Op een avond had hij zich wéér op weg begeven. De maan stond helder en hoog aan de donkere hemel en in de enge straten hing nog drukkend de hitte van de dag.

Slechts langzaam schreed de kalief voort. Geen late wandelaar, geen eenzame zwerver liet zich meer zien.

Ik zal maar terugkeren, dacht de goede man. Hij bevond zich op een pleintje, dat door de maan met een zilverig licht overgoten werd.

Opeens bleef kalief Soliman staan. Onder een van de palmen bewoog zich iets. Een kleine gestalte, die bukte.... die iets zocht.

De kalief verhaastte dadelijk zijn schreden. Ja, hij had zich niet vergist. Het was een meisje. Zij stond gebogen en haar handjes tastten in het rulle zand.

„Wie ben je en wat doe je hier?" vroeg de kalief.

Er klonk een zachte kreet van schrik en het meisje richtte zich haastig op.

„Wie ben je en wat doe je zo laat?" vroeg de kalief weer.

„Geen.... geen kwaad, heer!" sprak de kleine zacht.

Och, neen.... dat had de kalief al gezien. Hij legde zijn hand op haar schouder en vriendelijk ging hij voort:

„Ik wil alleen je naam weten en waarom je hier bent, terwijl alle mensen verkwikking vinden in de slaap."

Het arme meisje aarzelde nog, maar de vriendelijke stem van de kalief gaf haar wat moed en zacht, maar verlegen bekende zij:

„Ik.... ik heet Fatima, heer! Als het dag is, staan hier altijd twee kooplieden met hún kramen. Zij verkopen prachtige stoffen in allerlei kleuren. In het donker kom ik hier vaak kijken, of ik ook lapjes en snippertjes vind. Ik maak er allerlei bloemen van. Zie maar, heer! Ik vond er al."

Naast de kleine, blote voetjes stond een korfje, en werkelijk lagen er enkele lapjes in. Maar de kalief wilde nog méér weten.

„Die lapjes hebben toch geen waarde?" vroeg hij.

„Voor mij wél, heer!" sprak het meisje zacht. „De bloemen, die ik maak, verkoop ik, als ik kan. Ik moet voor moeder en mijn zusje zorgen, heer! Moeder is blind en Ira is nog zo klein...."

„Dat vind ik lief van je, Fatima!" De kalief knikte haar vriendelijk toe en legde zijn hand op haar hoofdje. „Je moeder is rijk!" sprak hij ontroerd.

„Rijk, heer?" vroeg het arme kind verbaasd.

„Ja!" antwoordde de kalief ernstig. „Een meisje, dat zóveel van haar moeder en zusje houdt, is een rijkdom, die de grootste schatten te boven gaat! En daarom, kindje, heb ik wat bedacht. Ik ben een vriend van de kalief. Ik woon in zijn paleis. Je moet er morgen heengaan, tegen het midden van de dag, dus als de zon het hoogst aan de hemel staat. Misschien kan ik dan iets voor je doen."

„Maar.... maar, heer....!" — De lipjes van de kleine beefden. „De wachters zullen mij wegjagen, heer!"

„Dat zullen zij niet!" sprak de kalief. „Er is geen enkele reden om bang te zijn!"

En de volgende middag....

De wachters hadden het meisje onmiddellijk laten passeren, en een prachtig geklede bediende had haar naar een vertrek geleid.

De kleine Fatima wist niet, wat zij zag. Een dik tapijt bedekte de vloer.... wondermooi, in de heerlijkste kleuren, en donkerrode, purperen gordijnen temperden het licht en de hitte der zon. Een boogvormige doorgang gaf uitzicht op een grote en lommerrijke tuin.

Fatima's ogen rustten op de met goud en ivoor ingelegde zetels en op een kleine, ronde tafel, met een glanzend gewreven marmeren blad.

En op het tafeltje....

Het meisje geloofde haar eigen oogjes niet! Op het tafeltje stond

FATIMA

een sierlijk gevlochten korfje, vol lapjes en snippers van allerlei kleur. Er lag een prachtig bewerkt schaartje bij en enige strengetjes goud- en zilverdraad.

Fatima stond onbeweeglijk en met gevouwen handjes. Het arme meisje schaamde zich. Haar kleedje was gelapt en versleten, en daar stond zij blootsvoets, op het kostbare tapijt.

Er klonken voetstappen in de tuin; zij kwamen snel naderbij.

Verschrikt hief de kleine haar hoofdje op en het bloed vloog haar naar de wangen. Het was de heer, die zo vriendelijk tot haar gesproken had — de vriend van kalief Soliman.

Een drietal marmeren treden scheidde de kamer van de tuin en op de bovenste bleef de vreemde heer staan.

Fatima's hartje klopte onstuimig. Wat was hij mooi en prachtig gekleed! Hij moest wel héél rijk en aanzienlijk zijn!

Het meisje sloeg de oogjes neer.

„Kijk mij eens aan, kindje!" klonk het zacht.

Fatima hief langzaam haar hoofdje op. Zij keek de vreemde heer vragend aan.

„Je moest eens een bloem voor mij maken, mijn kind!"

„Ik wil het graag proberen, heer...."

Fatima keek verlegen naar de stoel, die het dichst bij de kleine, ronde tafel stond. De kalief zag, hoe zij aarzelde, en hij knikte even.

Fatima ging zitten. En — nú draalde zij niet meer. Haar hoofdje boog zich over het mandje en al spoedig vond zij, wat zij zocht. Het waren stukjes zware en glanzende, witte, gele en oranje zijde.

Fatima nam het schaartje en langzaam knipte zij een van de witte lapjes tot een blad. Toen wéér een, en dán nog een — het ene blad volgde het andere.

De kalief keek aandachtig toe. Er speelde een tevreden lachje om zijn lippen.

Fatima nam het zilverdraad. Zij knipte een aantal stukjes van dezelfde lengte en vlocht er dan telkens drie ineen.

Kalief Soliman begreep het al! Het waren de stampers en meeldraden van de bloem!

Fatima bond nu de stampers en meeldraden tot een bundeltje en langzaam schikte zij er de witte bloembladen rond. Toen omwond zij het onderste deel van de bloem met wat gouddraad — dan boog zij de witte kelkbladen voorzichtig uiteen.

Het meisje had haar werk voltooid — een waterlelie, smetteloos blank!

Fatima stond op, en met een kleur van verlegenheid reikte zij de kalief haar kunstwerk toe.

„Kind...." sprak hij zacht. „Hoe is het mogelijk, dat je zó iets maken kunt! Deze nacht geloofde ik je niet, maar nú weet ik, dat er geen leugen in je mondje is!"

De kalief haalde nu een prachtig bewerkte beurs uit zijn gordel en drukte een goudstuk in Fatima's hand.

„Omdat je zo trouw voor je moeder en je zusje zorgt!" sprak hij bewogen. „En.... bij één zecchine blijft het niet! Elke maand zal ik je er een laten brenegn! Je mag hier ook nóg wel eens komen werken, als je wilt. Ik koop dan je bloemen en ik weet zeker, dat de kalief ze óók kopen zal! Wel, kleine Fatima.... wat zeg je nu?"

Maar het lieve meisje zweeg. Zij was zo blij, dat zij niet antwoorden kón.

„Heer...."

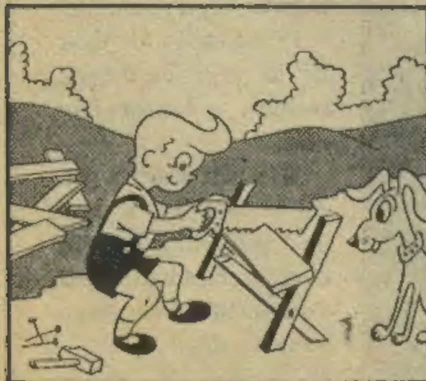
Het was het enige woord, dat haar eindelijk over de lippen kwam. Maar haar heldere, bruine ogen straalden en in die donkere kijkers las de kalief, hoe innig gelukkig en dankbaar het meisje was.

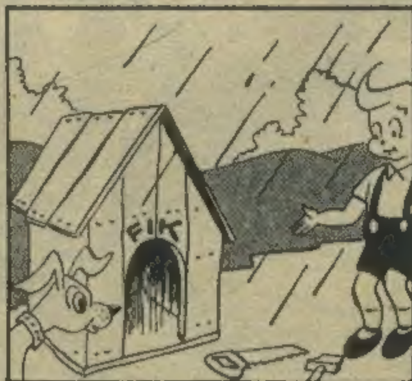
De arme moeder en haar dochtertjes waren nu voor altijd van al haar zorgen bevrijd, maar nooit hebben zij geweten, dat het de kalief zélf was, die haar zijn hulp verleende.

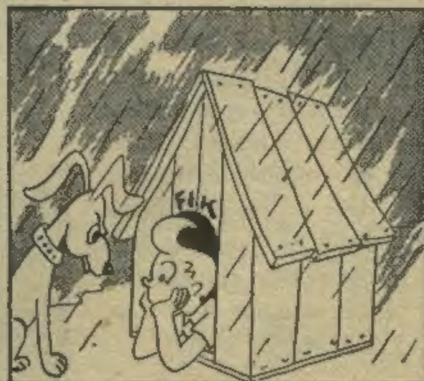

Cor Geldhof

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

De telefoon

Liesje kreeg op haar verjaardag,
Van haar lieve ome Toon,
Omdat hij op haar gesteld was,
'n Witte speelgoedtelefoon.

Liesje had nu nergens tijd voor.
Heel haar dag was druk bezet.
Zij deed niets dan tel'foneren,
Zelfs nog 's avonds in haar bed.

's Morgens, nog in alle vroegte,
Stond zij al weer naast haar bed.
En wéér bellen, aldoor bellen,
't Scheen haar allergrootste pret.

Maar eensklaps, na enk'le weken,
Was het telefoontje zoek.
Liesje had het opgeborgen
In een verre, donk're hoek.

Moeder, die het speelgoed miste,
Vroeg: „Waar is je telefoon?
'k Zie je nooit een keer meer spelen
Met 't cadeau van ome Toon."

„Nee," zei Liesje toen verdrietig,
„Tel'foneren doe 'k niet meer.
'k Draaide zeker honderd nummers,
Antwoord kreeg 'k geen enk'le keer."

A. v. V.

Leerrijke Lessen

DE EIK EN HET RIET

De trotse eikeboom zei eens tot het smalle riet: „Wat ben jij toch een sukkel. Elk vogeltje, lichter zelfs dan een veertje, plooit je nog haast tot tegen het water. De natuur heeft je toch slecht toebedeeld. Kijk eens naar mij: geen wind zo krachtig of ik trotseer hem; geen vogel of mens zo zwaar of ik draag hem. Wat jammer, dat je niet aan mijn voet groeit, dan kon ik mijn beschermende schaduw over je uitstrekken en je voor veel onheil bewaren."

Het riet zei niets. Want er kwam net een storm opzetten. Hagel en regen kletterden door de brede kruinen. De wind gierde en loeide en felle bliksemstralen vonkten in en door het woud.

Het riet liet dat alles bedaard over zich heen gaan en kromde zijn rug tot tegen het water. Naar links, naar rechts. Het zwiepte mee met de wind, dook soms half onder.

En bij één zo'n duik hoorde het riet een onheilspellend gekraak, dat zelfs de oever waar het groeide deed beven.

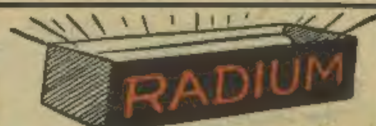
Toen brak de zon weer door en het riet richtte zich hoog op. En daar zag het de trotse oude eik liggen, met zijn voeten nog half bedolven onder een berg opgewoelde aarde.

Wie niet buigen wil moet breken, had de storm gezegd. En de eik was gebroken. Maar het riet had zich deemoedig gebogen om de rukwinden over zich heen te laten gaan.

En nu stond het daar in al zijn zwakheid, rechter, gezonder dan ooit.

Wie niet buigen wil, zal breken. Denk daar bij gelegenheid eens over na. Het kan te pas komen, ook in het leven van elke dag.

ONZE WONDERE WERELD

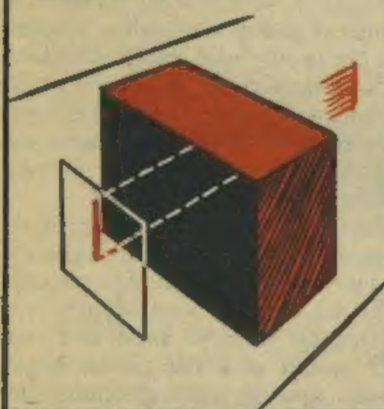

DEZE WONDERBARE STOF WERD OMSTREEKS 1896 ONTDEKT DOOR HET BEROEMDE ECHTPAAR CURIE. IN 1930 VOND MEN IN CANADA UITGESTREKTE ERTSVELDEN WAARUIT MEN RADIUM KON WINNEN.

HET ERTS WORDT EERST PER SLEE NAAR WINNIPEG GEBRACHT EN GAAT VANDAAR PER TREIN NAAR DE OP 1500 MIJLEN AFSTAND LIGGENDE FABRIEKEN.

RADIUMSTRALEN GAAN MET GEMAK DOOR EEN ACHT DUIM DIKKE STALEN PLAAT.

HET KOSTBARE PRODUCT BEWAART MEN IN KLUIZEN MET TIEN DUIM DIKKE LODEN WANDEN.

HONDERDEN TONNEN ERTS MOETEN DAGELIJKS VERWERKT WORDEN TOT TWEE TON OM ER HET ZILVER, URANIUM EN RADIUM UIT TE PUREN.

SLECHTS 0,0045 ONS RADIUM KOMT UIT EEN TON ERTS, DIE BEWERKT MOET WORDEN DOOR ZEVEN TON SCHEIKUNDIGE STOFFEN. OM RADIUM TE KRIJGEN ZIJN ER MINSTENS 23 BEWERKINGEN NODIG, ZOALS WASSEN, FILTREREN, VERDAMPEN ENZ. ENZ.

RADIUM WORDT GEBRUIKT VOOR NAALDEN, TUBES, SCHERMEN, PLATEN ENZ. WAARMEE MEN TRACHT DE GEVREESDE KANKERZIEKTEN TE BESTRIJDEN.

DAHLIA'S

EEN PRACHTIGE SNIJBLOEM

In de zomer- en najaarsmaanden, zolang het niet vriest, ziet men in bijna alle tuinen dahlia's bloeien. Het zijn prachtige bloemen, die in heel veel soorten gekweekt worden. Ik wil proberen jullie hierover iets te vertellen. Allereerst iets over de naam.

De bloem is genoemd naar André Dahl. Dit was een man uit Zweden, die veel van planten wist en er van hield. Hij ontving een dahlia van Alexander von Humboldt. Deze ontdekkingsreiziger vond de dahlia als wilde plant in Mexico. Hij bracht er in 1804 een paar van mee naar Europa. Nu moet je niet menen, dat deze eerste soorten van die prachtige, dubbele bloemen waren, zoals we die tegenwoordig kennen. Het waren enkele bloemen, die veel op margrieten leken.

De dahlia is dus feitelijk een bloem uit de warmere landen, vandaar dat ze ook helemaal niet tegen vorst kan. Als er in de herfst dan ook maar een beetje nachtvorst optreedt, zijn de bloemen, bladeren en stengels helemaal vernield. In de grond zit dan echter nog de knol en een gedeelte van de stengel. En hiermee blijft de plant in leven. Deze knollen moeten in November uit de grond worden gehaald. Denk er om, dat je altijd een stuk van de stengel aan de knol laat zitten. Aan de knollen alleen heb je niets. Ik had eens een jaar of vijftien geleden een heel mooie dahlia. Ze was bijna zwart van kleur en heette Pola Negri. Je moet weten, dat alle dahliasoorten een naam hebben, bijvoorbeeld Yellow King (gele koning), Rode Aster, Prinses Juliana, Red Emperor (rode keizer) en dergelijke. Toen ik de knol met vele andere uit de grond haalde en in de kelder legde, kwam er schimmel op de stengel en deze rotte helemaal weg voordat ik er erg in had. Juist waar de stengel uit de knol komt, zitten de knoppen of ogen, die kunnen uitlopen. Dat gedeelte was weggerot en ik vreesde het ergste. Toch pootte ik de dure knol weer in het voorjaar. Maar helaas, wel vormde de knol een heleboel wortels naar beneden, maar een stengel kwam er niet uit. Zorg dus, dat de knollen op een mooie, droge plaats worden bewaard en ga af en toe kijken of alles goed gaat. Je kunt ze ook fijn bewaren in turfmolm of onder de vloer van een kamer, waar gestookt wordt. Sommige boeren kuilen ze met de aardappels ook wel in.

Maar nu nog iets over het kweken van al die mooie dubbele dahlia's.

Als je zo'n enkele dahlia bekijkt — je kunt die uit dahliazaad kweken in heel mooie soorten — zie je midden in de bloem een heleboel meeldraden net als bij een margriet of een madeliefje.

De dahliakwekers kunnen deze meeldraden in bloemblaadjes omkweken. Meteen geven ze ze allerlei mooie kleuren. Niet met een verfkwastje, maar door een zogenaamde kruising toe te passen. Je weet wel, dat in een bloem stampers en meeldraden voorkomen. De meeldraden leveren het stuifmeel en in de stamper worden zaadjes gevormd, waaruit weer nieuwe planten kunnen groeien.

Wil dit echter gebeuren, dan moet er eerst stuifmeel op de stamper komen. Men noemt dat de bestuiving. Dit doen bijvoorbeeld de insecten. De kweker van dahlia's laat deze bestuiving niet over aan de insecten, maar doet dit zelf met een klein penseeltje.

Hij heeft bijvoorbeeld een rode en een witte dahlia. Hij brengt nu het stuifmeel van de rode op de stamper van de witte dahlia. Het zaad, dat nu ontstaat, zaait hij weer uit. Hij krijgt dan heel veel verschillende kleuren en soorten. Misschien is er één bij, waarvan de bloemblaadjes rood zijn met witte punten of omgekeerd, misschien komen er mooie rose dahlia's, soorten, die er nog niet waren. De knol, die aan deze plant groeit, bewaart hij heel zorgvuldig, want alleen de knol geeft weer dezelfde bloem en niet het zaad, dat zo'n nieuwe dahlia geeft.

Probeer maar eens wat zaad te krijgen van een of andere dahlia en zaai dat maar eens uit. Je zult dan zien, dat er heel veel kleuren en soorten uit groeien. Maar met een knol is dat niet het geval. Daar komen immers geen stuifmeel en stamper aan te pas.

Vandaar dat wij altijd de knollen gebruiken en de dahliakwekers het zaad. Nieuwe soorten dahliaknollen zijn heel erg duur, omdat het lang niet gemakkelijk is een nieuw en mooi soort te kweken. Alleen met de kleur is de kweker niet klaar. De bloemen moeten ook stevige, lange stelen hebben en ze moeten lang goed blijven in de vaas. In sommige plaatsen van ons land zijn dahliaverenigingen. De leden hiervan hebben heel veel mooie soorten en eens per jaar wordt er tentoonstelling gehouden van die mooie bloemen. Als je kans hebt moet je eens zo'n tentoonstelling bezoeken.

v. d. B.

WAT ZEGT MIJN NAAM?

„Tot dusver" — aldus meester Dierx — „hebben we het vooral gehad over van mansvoornamen afgeleide familienamen op ing. Deze waren immers de oudste. Nieuwere familienamen, van mansvoornamen afkomstig, zijn die op zoon, geplaatst achter de tweede naamval van een mansnaam, bijvoorbeeld Jacobszoon. Geslachtsnamen met deze volle vorm „zoon" zijn intussen zeer zeldzaam.

In vroeger eeuwen had „zoon" een andere spelling; men schreef zoone, zone, soone, sone, soon, soen. Er zijn enkele geslachtsnamen bewaard gebleven, welke deze oude schrijfwijze nog vertonen, bijvoorbeeld Baertsoen, Bettesone, Boucksoone, Claeissone, Janssone, Liefsoons en Lievesoone, afkomstig onderscheidenlijk van de gedeeltelijk verdwenen mansnamen Baert (Barend, Bernhard), Bette, Bouck (Bucco, Bokke), Claeis (Klaas), Jan en Lieven (Liefwin).

ACHTERNAMEN

Van dat soon, sone kregen we de afkorting son, die vooral bij Engelsen en Scandinaviërs populair werd en die men daar dan ook in ontelbare geslachtsnamen aantreft. Maar ook bij ons komen er heel wat bekende geslachtsnamen op son voor; om er slechts een paar te noemen: Janson, Pierson, Thomson. Bij de Israëlieten vindt men zelfs een bepaalde voorkeur voor deze sonuitgang. En we komen bij hen dan ook heel wat namen tegen als: Abrahamson, Davidson, Isaäcson, Levison, Salomonson, alle aan bekende bijbelse mansnamen ontleend.

Een ietwat dwaze spelling van zoon vinden we in enkele familienamen, welke op zon uitgaan, zoals Gerbenzon, Hanzon en Janszon. Daarentegen is de uitgang zeun, seun, seune als gewestelijke uitspraak voor zoon volkomen begrijpelijk. Hij komt onder andere nog voor in de familienamen Janszeune, Janseune en Goudeseune (van de mansnaam Goude, Goue; verkleinvorm Gouke)."

HIER MET DIE KLUITEN....!

Het was omstreeks 1170, toen er in de maand November een vreselijke storm opstak, die achtenveertig uur aanhield. Het water werd opgestuwd en de Friese dijken waren er niet tegen bestand. De golven stortten zich het land in. Men kon met grote schepen varen over land van Sneek naar Lemmer. Grote pollen veengrond dreven rond; er waren zelfs kleine eilanden bij met huizen en stallen er op. En ze dreven in de richting van Utrecht en bleven vastzitten bij Maarseveen. Maar daarmee was het leed niet geleden. Want de Friezen maakten aanspraak op hun weggedreven grond. Hij was weggedreven, maar hij bleef toch van hen. Het gerecht besliste, dat ze die grond mochten terughalen. Maar die van Maarseveen waren ook niet voor de poes. Die wilden hun grond, die onder dat weggedreven veen zat, ook gebruiken om hem te beploegen en te bezaaien en die veenkluiten lagen in de weg.

Weer werd de rechter in de arm genomen en nu besliste hij, dat de Friezen dat veen niet alleen *mochten*, maar *moesten* weghalen en wel binnen vierentwintig uur. Op straffe van verbeurdverklaring. Hoe lang er getwist werd, staat niet geboekt, maar het is een feit, dat het destijds weggedreven Friese veen nog heden ten dage in de buurt van Maarseveen ligt.

BAS EN BES

IN DE FILM, DIE BAS EN BES BEWONDEREN, HEBBEN MARY LENNOX EN HAAR VRIENDJE DICK EEN GEHEIME TUIN ONTDEKT, DIE TIEN JAAR LANG GESLOTEN IS GEWEEST, OMDAT MEVROUW GRAVEN, MARY'S TANTE, DAAR DOOR EEN VALLENDE TAK GEDOOD WAS. MARY EN DICK ZIJN MET ENKELE DIEREN NAAR COR GEGAAN, DE KREUPELE ZOON VAN MEVROUW GRAVEN, OM HEM WAT OP TE BEUREN. PLOTSELING KOMT DE HUISHOUDSTER MET TWEE DOKTERS BINNEN.

DOKTER FORT BULDERDE VAN HET LACHEN. TERWIJL DOKTER GRILSTEEN DE KAUW ACHTERVOLGDE, ONDERZOCHT HIJ COR NAUWKEURIG EN KWAM TOT DE SLOTSOM...

EN ZO GING COR DE VOLGENDE DAG IN ZIJN ROLSTOEL, DIE DOOR MARY EN DICK GEDUWD WERD, NAAR BUITEN.

EN IN DE ZONNIGE ZOMERDAGEN DIE VOLGDEN, GINGEN DE KINDEREN DIKWIJLS NAAR DE TUIN EN COR WERD AL STERKER EN STERKER...

"SCHATEILAND"

NAAR DE AVONTURENROMAN
VAN R. L. STEVENSON

Jim Hafkens, een achttiende-eeuwse jongen, heeft een kaart gevonden, waarop de zeerover Flint had aangegeven, waar hij, voor hij stierf, zijn buit begraven had. Hij toonde de kaart aan de landheer Trelan, die een schip, de Hispania, charterde, kapitein Smoller in zijn dienst nam en met zijn vriend, dokter Lievers, en Jim naar Schateiland koers zette. Onderweg kwam Jim te weten, dat Lange Jan Zilver complotteerde om het schip te overmeesteren zodra de schat aan boord zou zijn. Op het eiland zelf zag Jim, dat Lange Jan een der trouw gebleven matrozen vermoordde.

9. Terwijl hij zich afvroeg, hoe hij weer bij zijn vrienden op het schip zou komen, sloop Jim terug en zette het dan op een lopen. Opeens bevond hij zich voor een vreemd wezen, waarvan hij eerst dacht, dat het een dier was. Maar het bleek een half-verwilderde man te zijn. Jim nam zijn pistool ter hand en naderde hem. De man viel op zijn knieën en stamelde: „Ik ben arme Ben Gun. Ik heb in drie jaar geen woord gesproken."

10. De man vertelde, dat hij op het schip van de zeerover Flint geweest was, toen deze aan land was gegaan en zijn buit heimelijk had begraven. Later was Gun met een ander schip naar het eiland teruggekeerd om de schat te zoeken, maar daar hij niets had gevonden, hadden zijn makkers hem uit wraak op het eiland achtergelaten. Jim vertelde nu aan de man over de muiters van de Hispania en over het verraad, dat zij hadden gepleegd.

11. Ben schrok op, toen hij de naam van Lange Jan hoorde. Hij wilde wel erg graag goed bij Trelan staan aangeschreven, maar hij was bang als zeerover gevangengenomen te worden. Terwijl hij en Jim stonden te praten, klonk er een kanonschot en zagen ze de Britse vlag boven het hout wapperen. „Dat zijn uw vrienden," zei Ben. „Ze bevinden zich in het oude blokhuis, dat Flint gebouwd had." Jim vroeg zich af, wat er met het schip gebeurd was, en zei dat hij nodig weg moest.

12. Ben vertelde Jim nu, waar hij zo nodig te vinden was; maar wie er ook bij hem kwam, hij moest alléén zijn. Jim spoedde zich naar het blokhuis, dat door de muiters, die nu meester waren van de Hispania, beschoten werd. Hij werd door de verdedigers van de blokhut met gejuich begroet. Ze waren nu met hun zevenen; een der verdedigers, een bediende van Trelan, was gesneuveld, maar een van de matrozen had zich bij hen gevoegd. De muiters telden vijftien man.

DE

Het was een sensatie. De jongens schreeuwden allemaal door elkaar, Dick en Leo kleurden over zoveel eer en iedereen keek Ted een beetje vriendelijker aan, omdat hij de oorzaak van het komende festijn was. Dick en Leo zonderden zich gewichtig af en kwamen even later met een programma terug. Het luidde als volgt:

Goalgooien — winnaar krijgt 1 punt
Priktollen — winnaar krijgt 1 punt
Stuiteren — winnaar krijgt 1 punt
Handenlopen — winnaar krijgt 1 punt
Hardlopen — winnaar krijgt 5 punten

Toen Ted Delfos voor het eerst in de doodlopende en door twee blinde muren geflankeerde Rozenstraat kwam, waren de jongens van de buurt aan het voetballen. Zij hadden door middel van een paar op de grond gelegde jasjes goals gevormd en tussen deze doelen woedde een strijd, zo verbeten, dat het zien er van soms eerder aan een veldslag dan aan een voetbalwedstrijd deed denken. Het duurde dan ook wel even voordat een der spelers de nieuweling zag, maar zodra dat eenmaal was gebeurd, bleef hij staan en riep: „Hé, wie ben jij?"

Ook de anderen staakten het spel en even later zag Ted zich omgeven door een twintigtal knapen.

„Ik ben Ted Delfos," zei hij. „Ik ben pas vandaag in deze buurt komen wonen. Mag ik mee voetballen?"

Tom Dekkers, de ongekroonde koning van deze jongens, keek Ted opmerkzaam aan. Hij zag, dat diens kleren van bijzonder goede stof waren en buitengewoon netjes zaten, en dat zijn stevige schoenen blinkend waren gepoetst. Het leed geen twijfel, dat die nieuweling van een ander slag was dan hijzelf en de anderen; waarschijnlijk waren zijn vader en moeder deftiger en rijker dan hún ouders. Die gedachte ergerde hem. „Ben je niet bang, dat je je fijne pakje zal bederven?" vroeg hij spottend.

„Nee," zei Ted, even blozend.

Tom zag, dat de ander zich niet van zijn stuk liet brengen en hij voelde zich driftig worden. „Dus je durft ook wel te vechten?" vroeg hij uitdagend. „Als je van mij wint, mag je altijd meespelen." Meteen ging hij een beetje dichter bij Ted staan.

De jongens begonnen te juichen, belust op een knokpartijtje, maar Ted bleef onbewogen.

DOOR ROOSJE

„Je hebt mij nooit kwaad gedaan en ik heb dus geen enkele reden om met je te vechten," zei hij. „En wat zou jij er aan hebben om mij een blauw oog te slaan? Geeft dat je enig voordeel? Nee, ik wil mij gerust met je meten, maar niet in het vechten, dat is goed voor wilden."

De jongens lachten even om die deftige uitdrukking „met je meten" en enkelen sarden: „Je bent bang!" Iets in de klank van Ted's stem had de meesten echter duidelijk gemaakt, dat hij meende wat hij zei en even wisten zij niet wat te zeggen. Lang duurde die rust niet, want Tom ging op Ted's woorden in. „Goed!" zei hij, „wij zullen ons met elkaar meten, zoals je zo keurig hebt gezegd. Wij houden een sportwedstrijd en Dick en Leo moeten zeggen, hoe wij elkaar zullen bekampen!"

Er ging een hoeraatje op en iedereen knikte tevreden. Tom was niet voor niets de ongekroonde koning van de buurt; hij was in al deze „sporten" een meester en daarom was iedereen er van overtuigd, dat hij heel gemakkelijk zou winnen. Ook Ted knikte, ten teken dat hij het met deze regelingen eens was en hij zei: „Laten we maar meteen beginnen."

Op de twee blinde muren aan weerszijden van de straat werden met krijt twee goals getekend, Tom en Ted stelden zich op en de vijfkamp was begonnen. Tom deed de eerste worp. De bal vloog keihard over de straat en iedereen dacht, dat hij naast Ted tegen de muur zou komen. Dat gebeurde niet, want vóór de jongens eigenlijk begrepen wat er gebeurde, patste de bal naast Tom tegen de muur. Met een razend snelle beweging had Ted de bal gevangen en hem meteen veel harder teruggestuurd dan hij was gekomen. Tom was er even beduusd van, maar toen pakte hij de bal, mikte nauwkeurig en gooide hem naar het uiterste bovenhoekje van Ted's goal, waar hij precies

WEDSTRIJD

terechtkwam in Ted's linkerhand, die daar op een bijna onbegrijpelijke manier was gekomen. En meteen schoot diezelfde linkerhand naar voren, voelde Tom iets langs zijn arm suizen en stond het 2-0 voor Ted. En zo ging het door. Ted, dat deftige jongetje, dook en sprong zo lenig als een tijger en hij gooide akelig hard en verbluffend zuiver, zodat hij het eerste deel van de vijfkamp binnen vijf minuten met 10-0 had gewonnen. De jongens waren er stil van en Tom had een hoogrode kleur van ergernis en schaamte. „Je gooit fantastisch," zei hij schor, „maar nu gaan wij priktollen. Denk maar niet, dat je al hebt gewonnen."

„Dat denk ik helemaal niet," zei Ted, terwijl hij een priktol en een stuk touw van een der jongens in ontvangst nam. „Begin jij maar."

Tom wond het koord om zijn priktol, slingerde met zijn arm en — de tol kwam vijfentwintig pas verder keurig op zijn punt terecht. Maar kijk! Nauwelijks stond de tol vrolijk op de grond te draaien of er suisde een tweede tol door de lucht, die ook mooi op zijn punt neerkwam en wel tien meter verder. Ted had ook de tweede wedstrijd gewonnen en stond nu twee punten voor.

Tom werd nog roder en de jongens trokken bedenkelijke gezichten, omdat het duidelijk was, dat Ted wel het een en ander kon en Tom de vijfkamp wel eens zou kunnen verliezen. Zij ergerden zich omdat die nieuweling zich de meerdere van hun favoriet toonde en zij hoopten vurig, dat Tom vlug zou inlopen. Dat gebeurde echter niet, want Ted stuiterde zoals zij het nog nooit hadden zien doen en toen de wedstrijd in het handenlopen werd gehouden, liep Tom wel buitengewoon goed en bleef hij drie volle minuten kaarsrecht op zijn handen stilstaan, maar Ted liep nog vlugger en toen hij moest stilstaan, deed hij dat op één hand! Ondanks hun voorkeur voor Tom juichten de jongens Ted voor deze prestatie toe.

Tom had nog maar één kans om als overwinnaar te eindigen. Hij moest het hardlopen winnen, dat zou hem in één slag vijf punten, dus één punt meer dan Ted had, opleveren. Hij geloofde echter zelf niet meer, dat hem dat zou gelukken. Die nieuweling was een sportwonder en bezat blijkbaar spieren van een bijzondere makelij, zo soepel en zo sterk, dat hij, Tom, er niets tegen had in te brengen. Toen Tom aan de startlijn verscheen, was hij niet rood meer, maar bleek. Hij zou vechten voor de overwinning, maar hij zou verliezen en dan zou hij de achting en de bewondering van de jongens waarschijnlijk kwijt zijn. Hij trilde van zenuwen en toen Leo „Klaar. . . . ? Af!" riep, startte hij niet zo vlug als anders.

Ted daarentegen ging weg als een pijl uit de boog, maar hij had blijkbaar zijn krachten overschat, want na vijfentwintig meter zakte hij wat af en begon Tom in te lopen. Zij moesten vijfhonderd meter afleggen en na honderd meter lagen zij precies gelijk. Tom liep zelfs even iets uit, maar direct was Ted weer naast hem en daarna ging de strijd tweehonderd meter gelijk op. De jongens lagen nek-aan-nek en gaven elkaar niets toe. En toen, met nog vijfenzeventig meter te lopen, zakte Ted af; Tom kwam voor en plotseling begreep hij het: Ted had geen groot uithoudingsvermogen, de afstand was te groot voor hem, op de honderd meter had hij, Tom, geen schijn van kans gehad, maar op deze afstand kon hij winnen. Het leek alsof hij plotseling vleugels had gekregen, hij voerde zijn snelheid nog op, hij liep als nooit te voren en hij hoorde Ted's voetstappen steeds verder achter zich. Net voor het einde van de race kwam Ted nog een keer opzetten, hij benaderde Tom akelig snel, maar Tom gooide zijn lichaam naar voren en liep als eerste volkomen uitgeput over de eindstreep.

Hijgend, maar met schitterende ogen van geluk draaide hij zich om en met uitgestoken hand liep hij op Ted toe, die de hem aangeboden hand meteen drukte.

„Je hebt verloren," zei Tom, „maar als je wilt, kun je altijd meespelen en worden wij vrienden. En je bent een enorm goede sportsman. Als wij honderd meter hadden gelopen, had je zeker gewonnen."

„Dat weet ik nog zo net niet," zei Ted blij lachend. „Jij loopt ontzettend hard, en jij bent ook sportief en ik wil graag je vriend zijn. Zullen wij nu gaan voetballen?"

„Goed," zei Tom en terwijl de anderen „hiep-hoi!" brulden, drukten de twee jongens elkaar nog eens de hand.

Tom was die avond om zeven uur zo in een Indianenboek verdiept, dat zijn vader, die de krant zat te lezen, hem aan moest stoten om zijn aandacht te trekken. „Hé, Tom, word eens wakker," zei mijnheer Dekkers; „ik lees hier iets wat jou wel zal interesseren. Je houdt toch zo van sport, niet? Nou, moet je eens luisteren, hier in de krant staat: „Sensationele prestatie van jeugdig athleet. Tijdens de gisteren gehouden wedstrijden voor aspiranten van de athletiekclub „Snel en Lenig" werd een bijzondere prestatie geleverd door de veelbelovende Ted Delfos. Deze veertienjarige knaap liep de achthonderd meter in de fantastische tijd van één minuut vierenvijftig seconden. Dat is knap, hè?"

Tom was er even stil van. „Ja, dat is geweldig," zei hij toen. „Weet u, ik ken die Ted Delfos en door dat berichtje in de krant weet ik nu, dat hij een nog veel fijnere vent is dan ik eerst dacht."

Een prullenmand

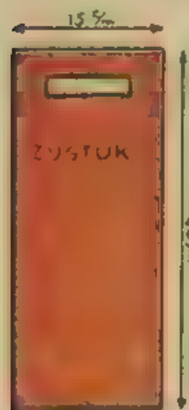
Wie over stevig karton beschikt, kan zo'n prullenmand ook uit dit materiaal vervaardigen. Wie dun hout kan krijgen, neme dit bij voorkeur.

We zagen eerst twee even grote cirkels van 40 cm middellijn en maken na het zagen de randen mooi glad met schuurpapier.

Nu zagen we verder twee gelijke zijstukken van 40 cm hoog en 15 cm breed. Ook mooi glad schuren. Dan zagen wij er in de bovenkant twee openingen uit van 5 bij 2 cm. Dat zijn de handvatten. De bodem levert geen moeilijkheden op. We nemen een vierkant plankje van 15 cm.

Is alles gladgeschuurd, dan bevestigen we beide cirkels op de beide zijstukken. Dat doen we met een zevental sierspijkertjes, nadat we eerst de afstanden van de spijkertjes nauwkeurig hebben aangegeven op de zijkanten. Je moet er echter om denken de cirkels heel even boven de bodem te houden, want het is niet nodig er een soort schommelstoeltje van te maken.

Het geheel beitsen of lakken naar smaak. Eventueel in verschillende maar passende kleuren voor zijstukken, voor- en achterkant.

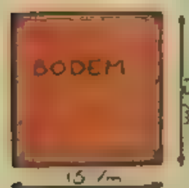
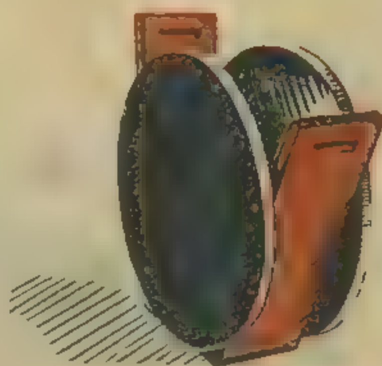
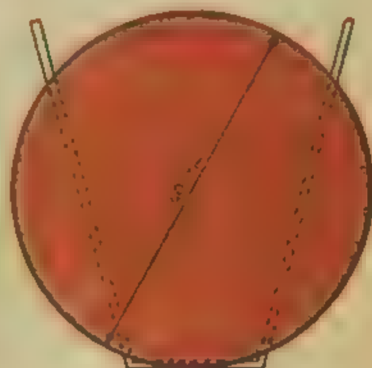

Fig. B

Onze kleine poppenkast

We nemen een flink stuk karton van 80 cm lang en ongeveer 35 cm breed. Hoe we die moeten indelen, toont de tekening.

Eerst dus een strook van 9 cm breed, dan een van 30, weer een van 9 en een van 30 en tenslotte blijft er 2 cm over. Dat is de plakrand. Op voor- en achterkant tekenen wij de schuine daklijnen A. De bovenkant B der zijstukken blijft recht. De zwarte stroken vouwen we om naar binnen.

In het voorstuk D knippen we een rechthoekig gat van 20 cm breed en 10 cm hoog. De gordijntjes E aan weerszijden van die opening maken we van stukjes rode stof. Natuurlijk kun je ook een andere kleur nemen.

In de achterkant maken we ook een rechthoekig gat C. Iets kleiner dan in de voorkant en natuurlijk ook lager. Je moet niet door de poppenkast heen kunnen kijken. Dit gat sluiten we aan de achterkant af met een lapje of een gordijntje.

De voorkant kun je versieren met allerlei krullen en tekeningen, die je zelf uitzoekt naar smaak. De figuren van Jan Klaassen en Katrijntje kleuren jullie ook naar believen en die plak je dan stevig vast op de plaatsen op de voorzijde, aangeduid met H.

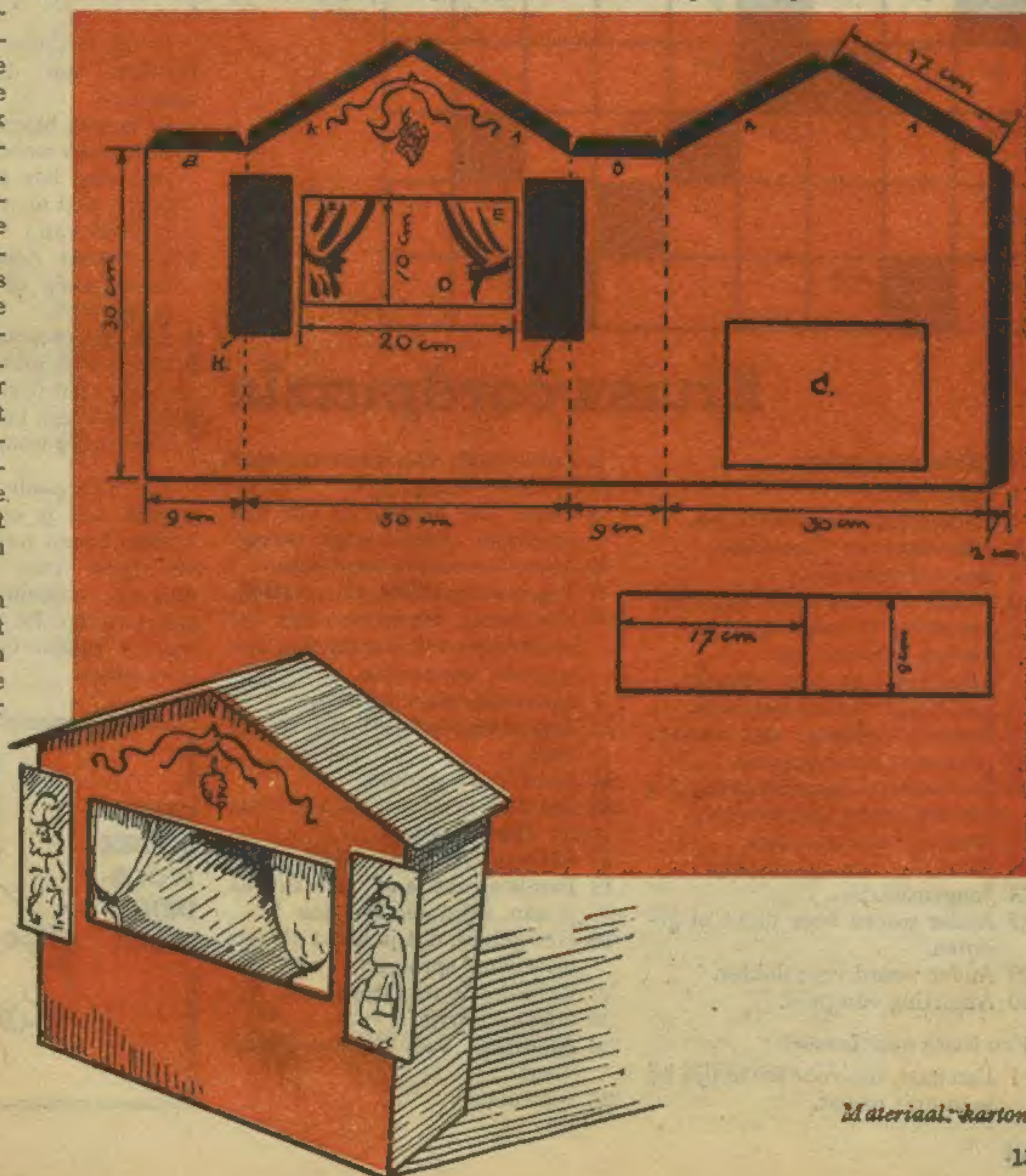
Als je zover klaar bent, ga je vouwen langs de stippellijnen. Hiermee krijgen we een soort huls, die de vorm heeft van een reusachtige luciferdoos. Smeer de grote zwarte strook van 2 cm helemaal rechts in met een stevige lijm, druk deze tegen de zijwand en laat alles goed drogen.

Nu krijgen we het dak.

De breedte wordt in ieder geval 9 cm. De lengte 30 cm. Tweemaal 15 voor elke schuinaflopende kant. Heb je die schuine kanten A echter zeer schuin genomen, dan kan die lengte van het dak wel iets meer bedragen dan 30 cm. Je moet dus zelf een tikje nameten. Wil je het dak overigens nog wat laten uitspringen aan de zijkanten, dan kun je voor de lengte zeker wel 35 cm nemen. Dat kien je zelf wel uit. Dat dak plakken we vast op de omgevouwen zwarte stroken A en B van voor-, achterkant en zijkanten.

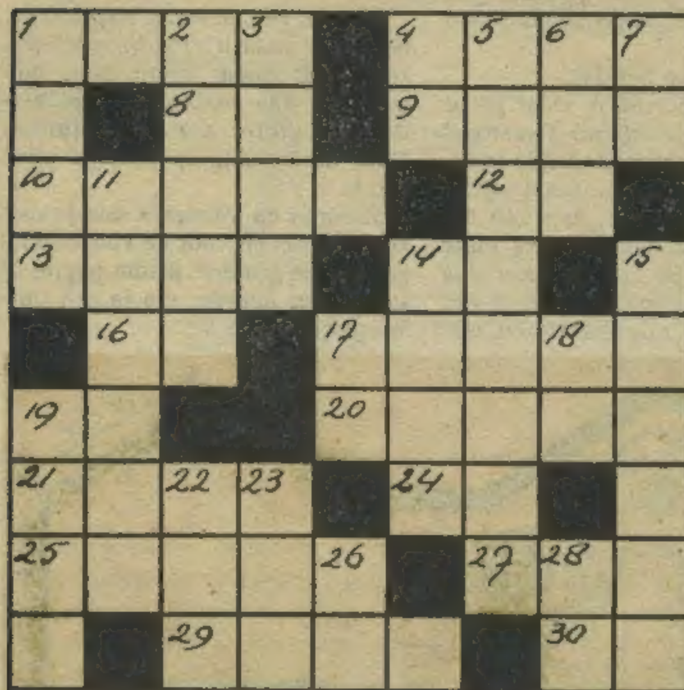
Wil je een grotere poppenkast hebben, waarin je bijvoorbeeld zelf kunt gaan staan, wel, dan moet je alle maten ook in verhouding groter nemen natuurlijk. Maar de indeling op zichzelf blijft gelijk.

Kleuren en versieren doe je dan zelf ook wel en voor de voorstelling gebruik je grote of kleine popjes of kartonnen figuren, die je zelf ontwerpt en knipt.

Materiaal: karton.

WIE PUZZELT ER MEE?

Kruiswoordpuzzle

Van links naar rechts:

1 Geeft licht.
4 Meubelstuk om op te zitten.
8 Afkorting van: en andere.
9 Niet erg duidelijk.
10 Smalle opening in je spaarpot.
12 Afkorting van nummer.
13 Precies honderd jaar.
14 Afkorting van paardekracht.
16 Bezittelijk voornaamwoord.
17 Muziekinstrument met snaren.
19 Afkorting van kilogram.
20 Zo noemen kleine kinderen (en ook wel grote) hun moeder.
21 Woning van een vogel.
24 Afkorting van stoomschip.
25 Jongensnaam.
27 Ander woord voor dicht of gesloten.
29 Ander woord voor dokter.
30 Afkorting van prijs.

Van boven naar beneden:

1 Een gast, die voor korte tijd bij je in huis woont.
2 Zwemvogel, die 's winters naar de steden komt.
3 Vogel, die bekend is om zijn prachtige, veelkleurige staart.
4 Afkorting van bijvoorbeeld.
5 Tegenovergestelde van vertrek.
6 Een dwerg, die vroeger aan het hof leefde en de koning met zijn grappen vermaakte.
7 Afkorting van kilogram.
11 Tegenovergestelde van waarheid.
14 Soort van harlekijn.
15 Die man heeft een winkel, waar hij vlees verkoopt.
17 Afkorting van vóórmiddag.
18 Een hoed zet je op, een jas trek je aan, maar een das doe je . .
19 Het geluid, dat je hoort als iets uit elkaar springt.
22 Gebiedende wijs van staan.
23 Klein kevertje.
26 Afkorting van Nieuwe Testament.
28 Niet onder.

Diagonaalraadsel

```
1  × . . . . . ×
2  . × . . . × .
3  . . × . × . .
4  . . . × . . .
5  . . × . × . .
6  . × . . . × .
7  × . . . . . ×
```

In dit vierkant moet je woorden invullen van de volgende betekenis:

1 Er komen bloemen uit.
2 Een ander woord voor begrijpen. (Als men iets helemaal niet begrijpt, zegt men wel eens: Ik . . . . er niets van.)
3 Een soort doos, waar bijvoorbeeld vlees of groente in zit (meervoud).
4 Een ander woord voor stumper.
5 Als je met inkt schrijft, moet je zorgen, dat je er geen maakt.
6 Iets met een kram vastmaken.
7 Een ander woord voor tuinman.

Als je de goede woorden hebt ingevuld, lees je op de kruisjes van 1 links boven naar 7 rechts onder de naam van een klein rond dingetje, waarmee vooral jongens graag spelen. En van 7 links onder naar 1 rechts boven lees je een werkwoord.

ONZE SPREEKWOORDEN-REBUS

UIL-PUZZLE

Van links naar rechts:

1 Hoofd van elk gezin.
6 Op elke plaats.
8 Plaats in Brabant. Op de lijn Eindhoven/Roermond.
9 Maakt deel uit van een groep.
10 Wapen dat men aan de zij draagt.
12 Dat plaatsje is .... aan de Maas.
14 Achter.
15 Is een mandje.
18 Men heeft sopranen, bassen en ....
21 Legt een kip.
22 Aai van een hond.
23 Aanwijzend voornaamwoord.
24 Afkorting Oud Testament.
26 Durf. Je moest de ... maar hebben.
27 Muzieknoot en bergplaats.
28 Slagwapen. Men vocht er vroeger veel mee.
29 Soort pantoffel. Hij schoot lelijk uit zijn ....
31 Vat.
33 Zeer oude stad uit de Bijbel. Twee letters van muur.
34 Slede.
35 Dit zijn tien postzegels. Maar ..... bedoel je?

Van boven naar beneden:

1 Te eten geven.
2 Gegroet. Of wees gegroet.
3 Ranggetal. Onder de eerste vier.
4 Tegenovergestelde van: er voor.
5 Stuk van een mast.
7 Brief waarbij een goed in leen wordt gegeven.
8 Spits stuk hout dat in een opening wordt gedreven.
11 Gij.
13 Tegenovergestelde van vroeger.
16 Gemalen eikenschors.
17 Is de onbekende. Tweemaal dezelfde medeklinker.
19 Zie 21.
20 Vettige vloeistof.
23 Inhoudsmaat. Afkorting.
24 Buitenlandse vrucht.
25 Vele. Meestal gevolgd door: van.
28 Betaalmiddel.
29 Soort dam.
30 Meisjesnaam.
32 Zweedse munt.
34 Afkorting: algemeen kiesrecht.

OPLOSSINGEN VAN DE PUZZLES UIT ONS VORIG NUMMER

*

KAFFERBUFFELPUZZLE

B U F F E L S
A R E   T O O N
R E E K S E N
N   A   S T A
F

EEN KLEINE KRUISWOORDPUZZLE

S L A   L A P
T A N T E   A
O N D I E P
E G E L S   E
L   R   T O L

KRUISWOORDPUZZLE

O L I F A N T   O
P A   I S   R A T
W I E   E E L T
L A A T S T E   O
O A   S L A   E
K I P   A G E N T
A   R E G E L   R
A R E   E   F E E
L A T E R   T A K

VERBINDINGSPUZZLE

papAver, trapLeer, hamSter, dampKring, topAas, spaTbord, telEgram, scharNier, verHaal, kalkOen, barNsteen, oorDeel, peLster, bandErol, draVen, kapElaan, stofNaam. De zegswijze luidt: Als kat en hond leven.

Spreekwoordenrebus

EEN DUIT IN 'T ZAKJE DOEN

Een duit is een klein geldstukje. Jullie ouders hebben nog wel het geldstuk de „vierduit" gekend; dat was twee en een halve cent; een duit was daarvan het vierde gedeelte, dus vijf achtste van een cent, iets meer dan ons ook al verdwenen halfje. Maar dat koperen muntstukje was in vroeger eeuwen toch nog wel wat waard en wie een duit in 't zakje deed, wie zijn bijdrage leverde, had recht van meepraten. De uitdrukking „een duit in 't zakje doen" wil dan ook zeggen: een woordje meespreken, zijn mening laten gelden.

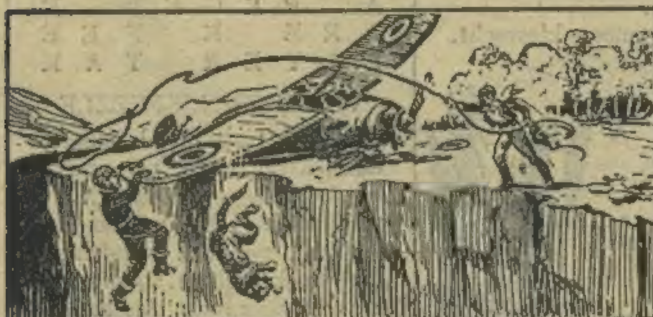
HAMID de dappere SJEIK

7. De piloot heeft zijn revolver in de cockpit van de machine laten liggen en het is of zijn hart blijft stilstaan als hij om zijn leven naar het vliegtuig rent. Hij weet juist bijtijds het wrak te bereiken, maar daar ziet hij, dat de cockpit te zeer beschadigd is om er in te komen.

8. De luipaard is slechts een paar meter achter hem. Wat moet hij doen? Dick springt op de tegenoverliggende vleugel en onder zijn gewicht wipt de vleugel, waarop de luipaard zich bevindt, omhoog. Het ondier springt, maar midden in zijn sprong wordt het door Hamid neergeschoten.

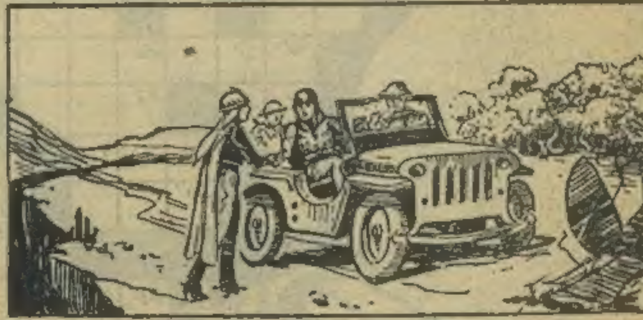
9. Dodelijk gewond stort de luipaard in de afgrond, maar daarmee is Dick Harris nog niet gered. Zich vastklampend aan de rand van een vleugel, dreigt hij hetzelfde lot te zullen ondergaan. De man kan zich nauwelijks nog vasthouden, als Hamid zijn lasso werpt.

10. De eerste worp mist op een haar en Dick durft geen van zijn handen los te laten om het touw te grijpen. De tweede worp is echter zuiver en de lus schuift over de schouders van de piloot, wiens vingers wegens kramp hun houvast moeten loslaten.

11. Het volgende ogenblik reeds is hij op de vleugel getrokken en kan hij de hand reiken aan zijn redder. Dan bereikt ook de jeep met de reddingploeg het terrein van het ongeval en is alle leed spoedig vergeten. De jeep brengt immers alles mee wat nodig is.

12. Voedsel en water brengen Dick weer spoedig in zijn goede humeur en binnen een half uur is iedereen gereed voor de terugtocht. Terwijl de vliegenier afscheid neemt van de sjeik, schudt hij hem de hand en dankt hij hem nog eens heel bijzonder voor zijn redding.